CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
____проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄСПЛ
вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: «Міжнародне право»
Спеціальність: 293 Міжнародне право
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Юридичний факультет
Мова навчання: українська

Чернівці, 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Порядок та особливості звернення до ЄСПЛ» складена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Розробник:

Чепель Ольга Дмитрівна, *доцент, кандидат юридичних наук, доцент*

Викладач, що забезпечує читання даної дисципліни

Чепель Ольга Дмитрівна, *доцент, кандидат юридичних наук, доцент*

Затверджено на засіданні кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри
міжнародного права
та порівняльного правознавства _____ **д.ю.н., проф. Світлана КАРВАЦЬКА**

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

Метою вивчення навчальної дисципліни «Порядок та особливості звернення до Європейського суду з прав людини» є оволодіння студентами знаннями щодо порядку подання заяв до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ - далі) для захисту прав людини в ЄСПЛ, зокрема формування правових основ доступу до Європейського суду з прав людини, ефективному визначення критеріїв прийнятності заяв до ЄСПЛ, сприяння розвитку наукового світогляду і творчого мислення при освоєнні механізму звернення з індивідуальною заявою та міждержавною скаргою до ЄСПЛ, опанування реалізації процедурних питань підготовки до розгляду поданих заяв відповідно до регламенту ЄСПЛ, оволодіння практичними навичками обґрунтування заяв відповідно до норм Конвенції захисту прав людини та основоположних свобод.

З урахуванням зазначеного вивчення навчального предмету дасть можливість поширення і поглиблення знань майбутніх професійних юристів у сфері правознавства, права ЄСПЛ, а також їх співвідношення з національними правовими системами. У зв'язку з практичним спрямуванням даної дисципліни особлива увага приділяється вітчизняній практиці підготовки заяв і фактичного застосування рішень Європейського суду з прав людини, як джерела права в Україні.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Порядок та особливості звернення до ЄСПЛ» взаємопов'язана з навчальними дисциплінами: «Вступ до права», «Історія міжнародного права», «Міжнародне публічне право», «Міжнародний захист прав людини».

Після вивчення навчальної дисципліни здобувач володітиме наступними компетентностями, що закріплені в Освітньо-професійній програми «Міжнародне право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право:

Загальні компетентності

ЗК. 1 Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.
ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема, в міжнародному контексті.

Фахові компетенції
ФК 1. Системне розуміння історичних етапів формування правової думки у сфері міжнародного права, вміння використовувати теоретичну спадщину минулого у своїй власній професійній діяльності.
ФК 2. Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації; види суб'єктів міжнародних відносин, їхню роль у сучасних міжнародних відносинах і міжнародній політиці.
ФК 7. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, закріплених універсальними і регіональними актами з прав людини; міжнародних універсальних і регіональних, а також національних інституційних механізмів захисту прав людини.
ФК 8. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права з таких галузей, як: право міжнародних договорів, право зовнішніх зносин, міжнародне повітряне право, міжнародне морське право, міжнародне космічне право, право міжнародних організацій, міжнародне право прав людини, міжнародне економічне право, міжнародне екологічне право, міжнародне кримінальне право, право міжнародної безпеки, міжнародне гуманітарне право.
ФК 9. Знання і розуміння європейського права і права Європейського Союзу.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПРН 2. Тлумачити і правильно застосовувати норми як вітчизняного, так і зарубіжного матеріального та процесуального права.
ПРН 9. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності й змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей національного права; міжнародного публічного і міжнародного приватного права; європейського права і права Європейського Союзу.
ПРН 14. Складати проекти заяв, скарг та інших документів правового характеру, у тому числі й у сфері міжнародних відносин.
ПРН 19. Забезпечувати реалізацію Конституції, законів України та відповідних міжнародних конвенцій у випадку посягань на права і свободи, честь і гідність людини, права держави, права юридичних осіб, об’єднань громадян тощо.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	3.0	90	14	30			46		залік
Заочна											

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	Пр.	інд	с.р.		л	пр	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна характеристика права на правосуддя в ЄСПЛ										
Тема1.1. Правовий статус Європейського суду з прав людини	7	1	2		4					

Тема1.2. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод та протоколи до неї: загальна характеристика	8	2	2		4					
Тема 1.3. Правова природа доступу до ЄСПЛ	10	2	4		4					
Тема 1.4. Міжнародно-правові аспекти звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ	9	1	4		4					
Тема 1.5. Міждержавні справи: особливості звернення до ЄСПЛ	7	1	2		4					
РАЗОМ	**41**	**7**	**14**		**20**					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Міжнародно-правовий механізм подання заяв до ЄСПЛ за захистом окремих видів прав										
Тема 2.1. Особливості звернення до ЄСПЛ за захистом особистих прав Конвенції 1950	8	1	2		5					
Тема 2.2 Звернення за захистом права власності до ЄСПЛ	12	2	4		6					
Тема 2.3 Правові механізми звернення до ЄСПЛ за захистом соціальних прав	9	2	2		5					
Тема 2.4. Міжнародно-правові аспекти звернення до ЄСПЛ за захистом права на свободу вираження поглядів та свободу думки	10	2	6		10					
РАЗОМ	**49**	**7**	**16**		**26**					
УСЬОГО	**90**	**14**	**30**		**46**					

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	**Тема 1. Правовий статус Європейського суду з прав людини** 1. Генеза та становлення Європейського суду з прав людини в загальноєвропейській системі захисту прав людини. 2. Правова природа та юрисдикція Стразбурського суду 3. Правовий статус суддів Європейського суду з прав людини. 4. Поняття та види заяв при зверненні до ЄСПЛ та умови їх прийнятності заяв 5. Роль Комітету Міністрів РЄ у виконанні рішень ЄСПЛ. .
2	**Тема 2. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод і її протоколи: теоретико-правові аспекти.** 1.Історичні етапи розвитку конвенційної системи захисту прав людини. 2. Поняття, структура та зміст Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950. 3. Принципи тлумачення Конвенції про захист прав та свобод людини. 4. Протоколи Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950р. 5. Місце та роль Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в практиці Європейському суді з прав людини.

3	**Тема 3.Правова природа доступу до ЄСПЛ** 1. Поняття та зміст права доступу до ЄСПЛ. 2. Право на ефективний засіб юридичного захисту в європейській системі захисту прав людини. 3. Право на справедливий судовий розгляд в системі доступу до ЄСПЛ. 4. Механізм реалізації права на розгляд справи упродовж розумного строку та виконання остаточного судового рішення ЄСПЛ.
4	**Тема 4. Міжнародно-правові аспекти звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ** 1. Звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ: поняття та зміст 2. Критерії прийнятності індивідуальних заяв до ЄСПЛ. 3. Вичерпання національних засобів правового захисту та строки звернення до ЄСПЛ. 4. Механізм заповнення формуляру-заяви до ЄСПЛ та додатків до неї 5. Порядок та умови подання заповненого формуляра-заяви до ЄСПЛ
5	**Тема 5. Міждержавні справи: особливості звернення до ЄСПЛ** 1. Загальна характеристика права на звернення з міждержавною заявою до ЄСПЛ 2. Юрисдикція Стразбурського суду: межі компетенції при підготовці міждержавної заяви до ЄСПЛ. 3. Критерії прийнятності міждержавних заяв до ЄСПЛ. 4. Порядок підготовки міждержавних справ в ЄСПЛ. 5. Порядок подання заповненої міждержавної заяви до ЄСПЛ
6	**Тема 6. Особливості звернення до ЄСПЛ за захистом особистих прав Конвенції 1950** 1. Особисті права у практиці Європейського суду з прав людини: поняття та види. 2. Правовий статус заявників та їх представників при поданні заяви щодо порушення особистих прав 3. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення особистих прав людини. 4. Умови прийнятності та строк звернення із заявою щодо порушення особистих прав людини 5. Поширені помилки при заповненні формуляра (порушення обсягу, неправильне підписання, відсутність копій рішень).
7	**Тема 7. Звернення за захистом права власності до ЄСПЛ** 1. Поняття та зміст права власності у рішеннях Європейського суду з прав людини. 2. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення права власності. 3. Умови прийнятності заяви щодо порушення права власності людини 4. Строк звернення та вибір мови при зверненні до ЄСПЛ щодо порушення права власності 5. Поширені помилки к при заповненні формуляра щодо порушення права власності
8	**Тема 8. Правові механізми звернення до ЄСПЛ за захистом соціальних прав**

	1. Поняття та зміст соціальних прав у практиці Європейського суду з прав людини. 2. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення соціальних прав людини. 3. Критерії прийнятності заяви щодо порушення соціальних прав людини 4. Строк звернення та вибір мови при зверненні до ЄСПЛ щодо порушення соціальних прав 5. Основні обов'язкові положення при заповненні формуляра щодо порушення соціальних прав
9	**Тема 9. Міжнародно-правові аспекти звернення до ЄСПЛ за захистом права на свободу вираження поглядів та свободу думки, совісті, релігії** 1. Поняття та зміст свободи вираження поглядів у рішеннях ЄСПЛ 2. Прозелітизм у практиці ЄСПЛ 3. Порядок звернення та критерії прийнятності заяв до ЄСПЛ щодо порушення свободи вираження поглядів. 4. Механізм звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення свободи думки, совісті, релігії 5. Умови прийнятності заяви щодо порушення свободи думки, совісті, релігії.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми
1	Тема 1. Європейський суд з прав людини: загальна характеристика 1.Історія створення Європейського суду з прав людини в загальноєвропейській системі захисту прав людини. 2.Порядок формування, склад та структура Стразбурського суду 3.Правовий статус суддів Європейського суду з прав людини. 4. Юрисдикція ЄСПЛ 5. Порядок звернення до ЄСПЛ та умови прийнятності заяв в суді. 6. Форми діяльності ЄСПЛ. 7. Роль Комітету Міністрів Ради Європи у виконанні рішень ЄСПЛ.
2	Тема 2.Міжнародно-правові аспекти Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в зально-європейській системі захисту прав. 1. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: історія формування та розвиток 2. Структура та зміст Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 3. Протоколи до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 4. Принципи тлумачення Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 5. Принцип пропорційності та балансу інтересів 6. Принцип автономного тлумачення Конвенції 1950р. 7. Вплив Конвенції 1950 р. на правову систему України
3	Тема 3. Міжнародно-правовий механізм звернення до Європейського суду з прав людини 1. Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини. 2. Умови прийнятності індивідуальної заяви: процесуальні, змістовні (по суті), юрисдикційні критерії. 3. Порядок складання та направлення індивідуальних та міждержавних заяв до Європейського суду з прав людини. 4. Особливості розгляду заяв одноособово суддею, у комітетах, палатах та у Великій палаті Європейського суду з прав людини. 5. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини. 6. Механізм контроль за виконанням рішень Страсбурзького суду.
4	Тема 4. Звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ 1. Загальна характеристика права на звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ 2. Юрисдикція Стразбурського суду: межі компетенції при підготовці індивідуальної заяви до ЄСПЛ. 3. Критерії прийнятності індивідуальних заяв до ЄСПЛ.

	4. Вичерпання національних засобів правового захисту: поняття та види 5. Строки звернення до ЄСПЛ 6. Принцип анонімності в практиці ЄСПЛ 7. Зміст суттєвої шкоди та її обґрунтованість заяви до ЄСПЛ 8. Механізм підготовки формуляру-заяви до ЄСПЛ та додатків до неї 9. Порядок подання заповненого формуляра-заяву до ЄСПЛ
5	Тема 5. Міжнародно-правове регулювання звернення держав до ЄСПЛ. 1. Загальна характеристика права на звернення з міждержавною заявою до ЄСПЛ. 2. Суб'єкти подання міждержавних заяв до ЄСПЛ 3. Юрисдикція Стразбурського суду: межі компетенції при підготовці міждержавної заяви до ЄСПЛ. 4. Критерії прийнятності міждержавних заяв до ЄСПЛ. 5. Способи та методи підготовки міждержавних справ в ЄСПЛ. 6. Порядок подання заповненої міждержавної заяви до ЄСПЛ. 7. Особливості подання додатків до міждержавної заяви до Страсбурзького суду.
6	Тема 6. Правові аспекти звернення до ЄСПЛ за захистом особистих прав. 1. Поняття та зміст особистих прав у практиці Європейського суду з прав людини. 2. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення особистих прав людини: особливості представництва. 3. Умови прийнятності заяви щодо порушення особистих прав людини 4. Поняття та зміст жертви порушення особистих прав, як основи звернення до ЄСПЛ 5. Строк звернення та вибір мови при зверненні до ЄСПЛ щодо порушення особистих прав 6. Аналіз типових помилок при заповненні формуляра (порушення обсягу, неправильне підписання, відсутність копій рішень). 7. Екстраординарні механізми захисту особистих прав. 8. Механізм звернення з урахуванням ст. 15 Конвенції (відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації)
7	Тема 7 Правове регулювання звернення до ЄСПЛ за захистом економічних прав 1. Поняття та зміст економічних прав у рішеннях Європейського суду з прав людини. 2. Автономний зміст поняття «майно» та «право власності» у практиці ЄСПЛ 3. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення права власності. 4. Особливості представництва юридичних осіб у справах про порушення права власності 5. Умови прийнятності заяви щодо порушення права власності людини

	6. Строк звернення та вибір мови при зверненні до ЄСПЛ щодо порушення права власності 7. Аналіз типових помилок при заповненні формуляра (порушення обсягу, неправильне підписання, відсутність копій рішень).
8	Тема 8. Особливості підготовки та подання індивідуальних заяв щодо захисту соціальних прав 1. Автономність розуміння соціальних прав у практиці Європейського суду з прав людини. 2. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення соціальних прав людини. 3. Умови представництва інтересів заявника при зверненні до ЄСПЛ 4. Умови прийнятності заяви щодо порушення соціальних прав людини 5. Поняття та зміст жертви порушення соціальних прав, як основи звернення до ЄСПЛ 6. Строк звернення та вибір мови при зверненні до ЄСПЛ щодо порушення соціальних прав 7. Основні положення при заповнені формуляра щодо порушення соціальних прав (порушення обсягу, неправильне підписання, відсутність копій рішень).
9	Тема 9.Міжнародно-правові аспекти подання заяв до ЄСПЛ за захистом свободи думки, совісті, релігії та вираження поглядів. 1. Поняття та зміст свободи вираження поглядів у практиці ЄСПЛ 2. Свобода думки, совісті, релігії: загальна характеристика. 3. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення свободи вираження поглядів. 4. Механізм звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення свободи думки, совісті, релігії 5. Умови представництва інтересів заявника при зверненні до ЄСПЛ 6. Умови прийнятності заяви щодо порушення свободи вираження поглядів та свободи думки, совісті, релігії. 7. Основні помилки при заповненні формуляра – заяви щодо свободи думки, совісті, релігії та вираження поглядів.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№	Назва теми
1	Міжнародно-правовий статус суб'єктів звернення до ЄСПЛ
2	Право на звернення в механізмі доступу до Європейського Суду з прав людини (есе)
3	Процедурні питання звернення за захистом права на свободу та особисту недоторканність на прикладі практичного кейсу. Вибір кейсу для аналізу на вибір викладача та/або студента.

4.	Особливості подання індивідуальних заяв щодо захисту права на повагу до приватного та сімейного життя в рішеннях Європейського Суду Ради Європи на прикладі практичного кейсу. Вибір кейсу для аналізу на вибір викладача та/або студента.
5	Форма та умови прийнятності звернення до ЄСПЛ у міждержавних справах на прикладі практичних кейсів. Вибір кейсу для аналізу на вибір викладача та/або студента.
6	Правове регулювання подання заяв та розгляд ЄСПЛ порушення особистих прав у кримінальних провадженнях (есе)

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в поза аудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички прийняття правових рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов'язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання, відведені для самостійної роботи, виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Тема 1.Європейська система захисту прав людини.	Охарактеризуйте основні етапи становлення європейської системи захисту прав людини. Співвідношення міжнародної та європейської систем захисту прав людини. Проаналізуйте юрисдикцію Європейського суду з прав людини щодо подання заяв. Визначте та охарактеризуйте порядок звернення до ЄСПЛ та умови прийнятності заяв в суді. Форми діяльності ЄСПЛ. Роль Комітету Міністрів Ради Європи у виконанні рішень ЄСПЛ.	4
2	Тема 2. Місце та роль Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод	Охарактеризуйте: Передумови прийняття Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Структуру та принципи тлумачення Конвенції 1950. Приєднання України до Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та відповідні правові наслідки. Рол Європейської комісії з прав людини: у розгляді справ. Реформа європейської інституційної системи у сфері захисту прав людини 1994 року: значення та	4

		наслідки. Особливості діяльності Європейського суду з прав людини, його роль та значення.	
3	Тема 3. Порядок та умови звернення до Європейського суду з прав людини	Розкрийте: вимоги до заяв до Європейського суду з прав людини, поняття прийнятності заяв до Європейського суду з прав людини. Підстави виключення заяв зі списку справ в Європейському суді з прав людини. Процедура дружнього врегулювання в Європейському суді з прав людини. Підстави звернення до Великої Палати Європейського суду з прав людини. Роль прецедентного права при вирішенні справ Європейським судом з прав людини.	4
4	Тема 4. Особливості звернення з індивідуальною заявою до ЄСПЛ	Охарактеризуйте: Поняття та зміст індивідуальної заяви для звернення до Європейського суду з прав людини. Умови прийнятності індивідуальної заяви: процесуальні, змістовні (по суті), юрисдикційні критерії. Порядок складання та направлення індивідуальних та міждержавних заяв до Європейського суду з прав людини. Особливості розгляду заяв одноособово суддею, у комітетах, палатах та у Великій палаті Європейського суду з прав людини. Порядок виконання та контроль за виконанням рішень Європейського суду з прав людини.	4
5	Тема 5. Порядок підготовки звернення держав до ЄСПЛ.	Розкрийте: Юрисдикцію Стразбурського суду: межі компетенції при підготовці міждержавної заяви до ЄСПЛ. Особливості права на звернення з міждержавною заявою до ЄСПЛ. Суб'єкти подання міждержавних заяв до ЄСПЛ Критерії прийнятності міждержавних заяв до ЄСПЛ. Способи та методи підготовки міждержавних справ в ЄСПЛ. Порядок подання заповненої міждержавної заяви до ЄСПЛ.	4
6	Тема 6. Практично-правові аспекти звернення до ЄСПЛ за захистом особистих прав.	Проаналізуйте: Поняття та зміст особистих прав в практиці ЄСПЛ Обставини, за яких позбавлення життя визнається правомірним. Визначення пропорційності застосування сили, що спричинило позбавлення життя. Негативні та позитивні зобов’язання держав-учасниць Конвенції про захист прав людини і	5

		основоположних свобод у зв'язку із забезпеченням права на життя. Обов'язковість проведення розслідування випадків застосування державою сили, що привело до позбавлення життя.	
7	Тема 7 Правове регулювання звернення до ЄСПЛ за захистом права власності	Охарактеризуйте: Захист права власності в рішеннях Європейського суду з прав людини. Визначення поняття «майно», відповідно до практики ЄСПЛ. Захист права на пільги. Поняття пільг та привілеїв в практиці Європейського суду з прав людини. Порядок підготовки та подання заяви щодо порушення права власності до ЄСПЛ	6
8	Тема 8. Особливості підготовки та подання індивідуальних заяв щодо захисту соціальних прав	Розкрийте: Право на повагу житла та кореспонденції в європейській системі захисту прав людини. Поняття «Житло» та «кореспонденція» в тлумаченні Європейського Суду з прав людини. Порядок підготовки та подання заяви щодо порушення соціальних прав до ЄСПЛ	5
9	Тема 9. Міжнародно-правові аспекти подання заяв до ЄСПЛ за захистом духовно-культурних прав.	Проаналізуйте : Поняття та зміст свободи вираження поглядів у практиці ЄСПЛ Свобода думки, совісті, релігії: загальна характеристика. Порядок звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення свободи вираження поглядів. Механізм звернення з заявою до ЄСПЛ щодо порушення свободи думки, совісті, релігії	10

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота оцінюється за результатами перевірки конспектів, письмових завдань (есе, рефератів), ведення термінологічного словника, виконання тестів та обговорення матеріалу відповідно до таких критеріїв:

5 балів - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст питань для самостійного опрацювання. Відповіді чітко та стисло законспектовані. Здобувач самостійно й аргументовано викладає матеріал під час обговорення, робить обов'язкові посилання на джерела та використовує як обов'язкову, так і додаткову літературу.

4 бали - здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, впевнено та обґрунтовано його викладає. У підготовленому конспекті зміст питань розкрито з використанням переважно обов'язкової літератури. Здобувач допускає лише поодинокі несуттєві неточності, які здатний виправити самостійно.

3 бали - здобувач загалом володіє матеріалом та викладає його основний зміст, проте робить це без глибокого всебічного аналізу та аргументації. Матеріал підготовлено без використання всієї необхідної літератури. Здобувач допускає окремі суттєві неточності та

помилки під час відповіді.

2 бали - здобувач лише фрагментарно або частково володіє матеріалом, викладає його поверхово, неповно і без належного обґрунтування. Під час обговорення здобувач плутається в базовій термінології, не здатний до самостійної аргументації та потребує навідних питань від викладача.

1 бал - здобувач мінімально володіє навчальним матеріалом. Він не в змозі викласти зміст питань самостійної роботи, не розуміє теоретичного матеріалу та допускає суттєві помилки.

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Методи навчання

Викладання засноване на тісній взаємодії між викладачем та здобувачем із використанням інтерактивних методів з тим, щоб допомогти студентам розвивати аналітичні навички, здатність до логічно-обґрунтованої аргументації та розуміння міжнародно-правових аспектів з позицій доктрини та принципу верховенства права. Під час лекційних занять, в основному, використовуються пояснювально-ілюстративний, пізнавально-пошуковий та інтерактивний методи навчання і викладання: пояснення нового матеріалу, що має проблемний характер, у формі повідомлень, дискусій, консультацій, розв'язання ситуативних завдань, із застосуванням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; організація лекції у формі, коли студенти можуть аргументовано висловлювати свої погляди та аналізувати позиції різних країн, демонстрація презентацій, інтерактивних платформ, віртуальних екскурсій до європейських інституцій тощо з тематики лекційного заняття.

Поєднання компетентнісного та інтерактивного підходів становить основу організації та проведення практичних занять з дисципліни. Використовується індивідуальна або групова робота, що передбачає колоквіуми, дебати, розв'язання реальних кейсів, завдань, які вимагають збору, систематизації та аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, її міжнародно-правової оцінки. Окрім цього, застосовується метод використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема демонстрація презентацій, доповідей, рефератів, есе, колективна робота з нормативною базою.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях шляхом усного та письмового опитування, бліц-опитування, перевірки конспектів самостійної роботи, виконання тестових завдань (у тому числі загальних тестів з питань, винесених на самостійне опрацювання), розв'язання кейсів, аналізу рішень ЄСПЛ, підготовки есе, рефератів, глосаріїв, схем і презентацій. Оцінювання проводиться за чіткими критеріями з урахуванням повноти, аргументованості, самостійності та правильності посилань на джерела.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного заліку, який включає теоретичні питання та практичне заповнення формуляра – заяви до Європейського суду з прав людини. Результати поточного контролю (максимум 50 балів) та заліку (максимум 50 балів) сумуються і переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до затвердженої системи оцінювання.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття. Організація роботи слухачів передбачає понятєво-категоріальний масив з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою літературою, а також розв'язання проблемних ситуацій та дослідно-творчих завдань.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- тестування за принципами ЗНО на основі комп'ютерних технологій(стандартизовані тести);

- контрольні роботи;
- реферати;
- есе;
- дайджести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль: здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт (есе, рефератів, написання тематичних глосаріїв тощо); ведення термінологічного словника; виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних схем, таблиць, діаграм, графіків; розв'язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів; аналізу та обґрунтування (чи заперечення) судових рішень; взаємоконтролю магістрів у парах та малих групах; самоконтролю тощо.

Форма підсумкового контролю: усний залік, який складається з теоретичної частини та практичної підготовки заяви до Європейського суду з прав людини.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Усний виступ та виконання письмового завдання, під час практичного заняття, тестування з теми практичного заняття	**Критерії оцінювання**
6 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
5 балів	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

4 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
3 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2 бал	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власніаргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнюєзміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагаютьдодаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом,орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни. Головна мета есе - це самостійне розкриття студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми,питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкритирізні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положеннякожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Критерії підсумкового контролю

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку . На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, задачі, ситуаційні завдання тощо, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС:

– здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку **A**. При цьому оцінку – 100 балів (за шкалоюЧНУ ім. Ю.Федьковича), як виняток, можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;

– здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили незначні неточності, ставлять оцінку **B**;

– здобувачам вищої освіти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку **C**;

– здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння Робочою програмою навчальної дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку **D**;

– здобувачам вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку **E**.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки **FX** або **F**, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль,а при оцінці F пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **50 балів** та підсумкового модуль – контролю (залік) – **50 балів,** за **100-бальною університетською шкалою.**

Розподіл балів, які отримують студенти

	Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								Кількість балів (залікаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	50	100
5	5	5	5	5	6	6	7	6		

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

Теоретична частина

1. Історія становлення ЄСПЛ в зально-європейській системі захисту прав людини.
2. Роль ЄСПЛ як судового органу в правозахисній системі держав-членів Ради Європи.
3. Внутрішня структура ЄСПЛ.
4. Організаційна структура ЄСПЛ.
5. Правова регламентація організації та діяльності Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав людини.
6. Судовий прецедент ЄСПЛ: поняття та зміст.
7. Місце та роль Комітету Міністрів у виконанні рішень ЄСПЛ
8. Історичні передумови формування Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
9. Поняття та значення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в національних правових системах держав-членів Ради Європи.
10. Структура та зміст Європейської конвенції.
11. Протоколи Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950р.: поняття та зміст.
12. Протокол №1: поняття та зміст
13. Протокол №15: загальна характеристика
14. Протокол №16 та консультативний висновок ЄСПЛ
15. Право на доступ до суду в системі гарантій міжнародно-правового захисту прав.
16. Право на звернення в механізмі доступу до Європейського Суду з прав людини.
17. Підстави та форми звернення до ЄСПЛ.

18. Суб'єкти звернення за захистом прав та свобод до Європейського Суду з прав людини.
19. Основні аспекти процедури звернення до ЄСПЛ.
20. Право на справедливий судовий розгляд: загальна характеристика.
21. Право на ефективний засіб юридичного захисту в Європейському суду з прав людини.
22. Субсидіарність як елемент міжнародноправового механізму доступу до Європейського Суду з прав людини
23. Поняття та види індивідуальних заяв поданих до ЄСПЛ.
24. Умови прийнятності індивідуальних заяв.
25. Форма та зміст індивідуальних заяв.
26. Суб'єкти подання індивідуальних заяв до ЄСПЛ.
27. Порядок підготовки та процедура подання індивідуальних заяв до ЄСПЛ.
28. Поняття та зміст звернення держав до ЄСПЛ.
29. Форма та умови прийнятності звернення до ЄСПЛ у міждержавних справах.
30. Порядок звернення держав до ЄСПЛ.
31. Юрисдикція ЄСПЛ у міждержавних справах.
32. Порядок підготовки міждержавних заяв: основні аспекти
33. Поняття та класифікація особистих прав у Європейській конвенції про захист прав та основоположних свобод.
34. Зміст та межі статті 2, статті 3, статті 5 Конвенції у актах Суду.
35. Правове регулювання подання та розгляд порушення особистих прав у кримінальних провадженнях.
36. Особливості звернення до ЄСПЛ в контексті порушення статті2 Конвенції.
37. Зміст заборони катування, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання .
38. Механізм звернення до ЄСПЛ щодо заборони катування, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання.
39. Процедурні питання звернення за захистом права на свободу та особисту недоторканність.
40. Вимоги до позбавлення свободи в практиці ЄСПЛ.
41. Випадки правомірного позбавлення свободи, передбачених Конвенцією Суду.
42. Умови прийнятності індивідуальних заяв щодо захисту права власності
43. Поняття права власності у Європейській конвенції про захист прав та основоположних свобод.
44. Зміст та принципи права власності у актах Стразбурського суду.
45. Суб'єкти та об'єкти економічних прав в актах ЄСПЛ.
46. Умови правомірності втручання в право власності в рішеннях ЄСПЛ.
47. Механізм звернення до ЄСПЛ щодо захисту права власності.
48. Порядок підготовки звернення до ЄСПЛ щодо захисту соціальних прав.

Практична частина:

Підготовка заяви до Європейського суду з прав людини

Зарахування результатів неформальної освіти

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни також реалізується через участь у неформальній/інформальній освіті.

Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (URL: https://media.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf).

За наявності належного сертифіката здобувачу освіти нараховується **3 бали** за відповідну тему, що прирівнюється до оцінювання виконання завдань практичного заняття. До зарахування приймаються результати проходження окремих тем дисципліни на авторитетних онлайн-платформах, наприклад, Coursera, Prometheus, навчальних курсів HELP, зокрема, але не виключно, наступних:

1) Європейська зовнішня політика: просто про складне
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+EUFP101+2019_T3

2)Перемовини про вступ України до ЄС
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ANTS+INEU101+2024_T2

3)Україна на шляху до ЄС
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+UAEU101+2023_T2

4)Європейський зелений курс (ЄЗК) та Україна
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GREEN101+2023_T1

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гончаров В. В. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник для підготовки до ЄФВВ. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 300 с.
2. Довідник зі статті 1 Протоколу № 1 до Європейської конвенції про захист прав людини. Захист права власності. Рада Європи, 2024. URL: https://echr.coe.int/Documents/Guide_Art_1_Protocol_1_ENG.pdf.
3. Заборона катувань: практика Європейського суду з прав людини, стандарти та практика Європейського комітету з питань запобігання катуванням / зі вступним словом М. Гнатовського, А. Костіна, Р. Хаверкамп, Д. Ягунова. Одеса: Фенікс, 2023. 604 с.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 4 листопада 1950 р. № 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.
6. Лученко Д. В. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України : монографія / Дмитро Валентинович Лученко, Наталія Анатоліївна Полях; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2024. 198 с.
7. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика .Київ : Норма права, 2023. 596 с. ISBN 978-617-7850-61-7
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006р. // Відомості Верховної Ради України, 2006. №30. Ст.
9. Стовба О. В. Легітимні очікування: практика Європейського суду з прав людини. Наука і техніка сьогодні. 2024. № 1 (29). С. 204-212.
10. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (грудень 2025 року). URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/ogliady/Oglyad_ESPL_12_2025.pdf

Додаткова

1. Гаврильців М.Т., Лук'янова Г.Ю. Захист права людини на справедливий судовий розгляд у практиці європейського суду з прав людини. Юридичний науковий електронний журнал. №12/2022 с.72- DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/13
2. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що

принижує гідність, поводженню чи покаранню : прийнята Радою Європи 28 листопада 1987 року.
3. Легка О. В. Застосування практики ЄСПЛ при забезпеченні права на захист інформації. Правова позиція. 2023. № 4 (41). С. 37-41.
4. Мерник А. М. Обмеження прав людини в умовах особливих правових режимів: загальнотеоретичні аспекти. Харків: Право, 2024. 456 с.
5. Право на освіту очима суддів Європейського Суду з прав людини: колективна монографія / за редакцією А.Ю. Бадиди та І.Є. Переша. Ужгород: «Аутдор-шарк». 2024. 140 с.
6. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю.К. Качуренко. 2-е вид. Київ: Юрінформ, 2022. 200 с.
7. Пушкар П. В. та Бабанли Р.. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Київ: Норма права, 2022. 168 с.
8. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini
9. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» від 15.01.2010 р. URL:: http:// www.minjust.gov.ua
10. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі "Бурмич та інші проти України" №№ 46852/13, 47786/13, 54125/13, рішення Великої палати ЄСПЛ 2017 р. URL: http:// www.minjust.gov.ua

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1.Європейський суд з прав людини URL:: http:// www. eurocourt.in.ua
2.Рішення ЄСПЛ проти України URL:: http:// www zakon.rada.gov.ua
3.Судова практика ЄСПЛ URL: http:// www. search.ligazakon.ua/
4. Judgment of the European Court of Human Righthttp URL://echr.coe.int/echr/en/hudoc.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Політикою використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-

shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/.

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.